द्रव्यं विधत्ते। "घृतेनाभिषिञ्चति। तथा वीर्य्यावत्तरो भवति"[३] इति। घृतस्य वज्ररूपत्वमन्यत्राम्नातम्, घृतं खलु वै देवा वज्रं कृत्वेति। अतो 'घृतेन' अभिषेके वीर्य्यातिशयो भवति॥

इति तृतीयोऽनुवाकः॥ ३॥

अथ चतुर्थोऽनुवाकः।

तृतीये ब्राह्मणसवो अभिहितः। चतुर्थे सोमसवो अभिधीयते। तस्य सोमयागरूपत्वं निषिध्य पशुरूपत्वं विधत्ते। "न वै सोमेन सोमस्य सवोऽस्ति। हतो ह्येषः। अभिषुतो ह्येषः। न हि हतः सूयते। सौमीꣳ सूतवशामालभते। सोमो वै रेतोधाः। रेत एव दधाति" इति। 'सोमेन' यागेन, 'सोमस्य' देवस्य च, 'सवः' अभिषेको नैवास्ति। यस्मात् कारणाच्च येषु सोमो 'हतः'। हननमपि कथमिति तदुच्यते, यस्मात्,'एषः' सोमः,'अभिषुतः', तस्मादस्ति तस्य हननम्। घ्नन्ति वा एतत् सोमं यदभिषुन्वन्ति इत्यन्यत्राभिषवस्य हननरूपत्वश्रवणात्।'न हि',क्वचिदपि 'हतः' पुरुषः अभिषिच्यमानो दृश्यते, तस्मात् सोमस्याभिषेकसिद्धये सोमयागं परित्यज्य सोमदेवताकां 'सूतवशाम् आलभते'। सकृत् प्रजामुत्पाद्य पश्चात् बन्ध्या सूतवशा सोमस्य रेतोधारकत्वात्। तया देवतया 'रेत एव', धारयतीति॥

अथाभिषेकमन्त्रं विधत्ते। "सौम्यर्चाभिषिञ्चति। रेतोधा ह्येषा। रेतः सोमः। रेत एवास्मिन् दधाति" इति। अषाढमित्यादिका वक्ष्यमाणा 'सौमी'। यस्मात् ऋग् 'एषा',रेतोधार-